

Experimente de magie albă/neagră

Nicolae TEODOREANU

Ultima manifestare din cadrul SIMN 2010 a constituit un element emblematic, cheie, pentru curgerea întregului festival și mai ales pentru desfășurarea acelui segment aparte, denumit *Magicland*, creat de Irinel Anghel, directoarea artistică, alături de Mihaela Vosganian, a festivalului din anul acesta.

Dar, mai întâi: ce este *Magicland*? Este un perimetru delimitat în spațiu și timp, situat în curtea Palatului Cantacuzino, un cort, în care totul este „altfel” decât în lumea noastră, în primul rând fiindcă aici totul este de plastic. *Magicland* este ca o incintă „sacră”, un fel de Centru imaginar al lumii sonore, un spațiu care se dorește „neconvențional”, „ne-mărginit”, un tărâm în care „totul este posibil”, o zonă de maximă libertate, în care ești chemat să îți descoperi puterile creatoare (conform caietului program). Oricum, un câmp *experimental*. Astfel definit, tărâmul magic se delimitează net de lumea „convențională”, „clasică”, rămasă în afara incintei „sacre”, reprezentată în cadrul festivalului de concertele de muzică tradițional-moderne, concertele cu *piese, compozitori, partituri, interpreți și public*, desfășurate obișnuit în *sălile de concert*. Dar în cadrul SIMN 2010 totul a fost dublu, căci au fost nu doar două spații: înăuntrul și în afara *Magicland*-ului (centru și periferie), dar și două serii de manifestări, ca două festivaluri separate, care au rulat în paralel și, ca o confirmare, două caiete program: pentru SIMN și pentru *Magicland*.

Așadar, în seara zilei de 30 mai a avut loc o manifestare intitulată: *LoveBubbleStory*, având ca protagoniști doi dansatori, ale căror nume figurau în program drept Farid Fairuz (Liban) și Angelika Adalbert (Israel), acompaniați acustic de nelipsitul, la astfel de manifestări, Sorin Romanescu. În incinta cea mai „sacră” a cortului de plastic, în interiorul interiorului, într-un mediu cețos, fumegând, într-o ambianță muzicală de tip *death metal*, colorată

cu *noise*-ul produs de plasticul frecat, dansatorul libanez, mascat în bărbos (în arab, taliban?!), dotat cu un fel de aripi de plastic, a „oficiat” un rit suprem „eliberator”, *conectându-se la Puterea interioară* (sintagma aparține lui Irinel pentru prima seară a festivalului), creând o atmosferă ca de transă. Părea că asistăm la un real dans de posedare.

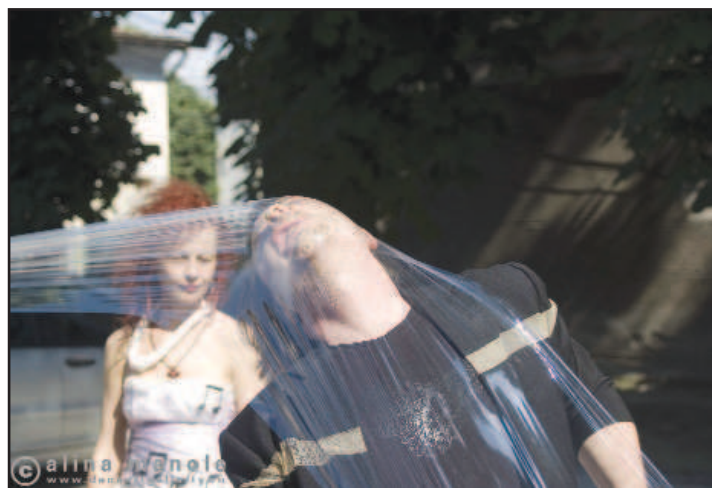
Dar, instrumentul acestui dans orgiastic era nici mai mult nici mai puțin decât o Biblie, având pe copertă Sfânta Cruce, pe care artistul principal a purtat-o și legănat-o senzual în dreptul pantalonilor, sub ochii vrăjiți ai publicului, Biblie care a fost apoi azvârlită într-un colț, pentru ca magul să poată binecuvânta cu semnul Crucii publicul, dar care să ajungă – ca din întâmplare – sub picioarele sale frenetice, în timp ce spârgea niște baloane („bubble”) tot din plastic (Semnalăm în treacăt o paronimie posibilă: Bible-bubble, care ar da un tâlc mai aparte întregului spectacol: în loc de *LoveBubbleStory* am avea *LoveBibleStory* – povestea „iubirii” Bibliei). Probabil că au fost și alte momente de asemenea „trăire” magică, dar pe care eu nu le-am mai putut viziona, fiind la rândul-mi unul din baloanele care a... plesnit. Asistasem așadar, mut, prost, la un adevărat *ritual demonic: călcarea în picioare a Sfintei Scripturi și a Sfintei Crucii*.

În felul acesta, cuvinte ca *libertate* și *putere interioară* și-au atins supremul înțeles. Într-o lume deplin liberă, într-o artă care de asemenea a lăsat demult să cadă orice tabu, de la formă la cadru de manifestare, de la funcție sacră până la conștiință, ce limită mai putea fi înlăturată pentru a atinge un grad încă mai mare de „libertate”? Ultimul bastion, batjocorit oricum destul de-a lungul secolelor de revoluții politice și artistice, a fost și rămâne, pentru nihilistii și anarhiștii de toate felurile: Hristos Cel Răstignit, Cel urât de „ai Săi”, atunci ca și astăzi.

Îleșind de la spectacol, m-am întrebat dacă nu cumva m-am înșelat. Poate fusesem victima doar a unei „iluzii”. Eram doar într-un spațiu magic. Dar, nu, acestea nu erau iluzii, ci *faptele* așa cum s-au petrecut. Am

fost martor, în stare de deplină conștiință la derularea lor. Fumul, plasticul, muzica frenetică nu m-au cuprins într-atât încât să uit unde mă aflu, cine sunt și ce este ceea ce este terfelit pe pardoseala de plastic.

Totuși, o altă întrebare mă chinuia: poate totul nu e decât un joc mai mult sau mai puțin nevinovat și nu ascunde defel o intenție malefică. Întors acasă, încercând să aflu mai mult despre cei doi dansatori și despre *underground*-ul lor spiritual, aveam să descopăr în presa internautică lucruri absolut surprinzătoare. În primul rând, Farid Fairuz nici *nu există!* Acest personaj nu este decât rezultatul unui *proiect de biografie ficțională* inițiat de coregraful român Mihai Mihalcea, cel care, ca artist, și-a creat o identitate virtuală. Este ceea ce îi permite lui M. Mihalcea să se exprime într-un mod dezinhibat, necenzurat, ca în „delir”, asupra unor lucruri ce țin de politica și etica conaționalilor săi români, fapte despre care altfel nu se cade a vorbi. Tipul este un pretins „libanez” (de aici probabil masca de taliban!), venit de nicăieri, care, chipurile, este entuziasmat, pe deoparte, de darurile spirituale ale poporului gazdă, dar care constată, pe de altă, tarele acestei lumi rămase în urmă, „medievale” și ipocrite. Acest personaj, creat la începutul lui 2010 sau puțin înainte, este de două ori



magic: odată fiindcă este o *ficțiune*, apoi deoarece este – pe cât lasă să se înțeleagă – dotat cu „puteri paranormale”, cu înclinații „oculte”. În felul acesta jocul între *realitate* – *ficțiune* – *supranatural* devine fascinant și captivant pentru el, partenerii săi, public. Nimeni nu mai știe când vorbim serios și când glumim (De altfel, personajul mizează în spectacolele sale în bună măsură pe factorul comic).

(Continuare în pag. 18)

(Urmare din pag. 12)

Cercetând mai departe universul „magic”, nu puteam să nu constatăm că partenera sa, „una dintre partenerile sale de scenă preferate” (conform programului), cea cu nume de înger: Angelika A., nu este decât tot o *ficțiune* (fiind o dansatoare lipsită de biografie artistică), că nici ea *nu există* cu adevărat. În spatele acestei măști se ascunde tot un „înger”: Anghel I., autoarea de drept a întregii feeri magice și a întregii „compoziții” muzical-scenice denumite *Magicland*.

Desigur, dincolo de similitudinea alterității identitare a celor doi, deosebirile motivaționale par destul de mari: pentru Fairuz alias Mihalcea, jocul camuflează un mesaj social-politic-religios, este un fel de satiră a moravurilor românești actuale și a sloganurilor populiste de orice fel, în timp ce pentru Angelika Adalbert alias Irinel Anghel jocul ia naștere din plăcerea în sine, din gratuitate, mobilul ei nefiind altul decât ludic-artistic.

Compozitoarea Irinel Anghel este exponenta unei linii aproape singulare în peisajul componistic românesc, care s-ar putea defini prin sintagma: *senzual-experimentală*. Aceasta ca o completare la lista celor trei „tendințe componistice contemporane” identificate de Corneliu D. Georgescu pentru muzica românească: *liric-contemplativă, structural-constructivistă, arhetipal-reflexivă*. Iar meritul incontestabil al compozitoarei este sinceritatea ei și raportarea nemijlocită la materia și ideatica sonoră, ocolind și sfidând orice formă de convenționalitate și de închistare artistică sau conceptuală. Artă ei este un protest *soft* față de rutina și ipocrizia din artă, care amintește cumva stilul *hippie* de altă dată. De aici și o oarecare orientare „subculturală” a ultimelor ei demersuri. Pentru ea, artă este joc, iar ceea ce îngrădește jocul liber, rațiunea, trebuie abolit. În act, jocul devine incantant, rațiunea este anesteziată, muzicianul-dansator („soundancer”) devine un receptacul al unor energii de dincolo, a unor inspirații supranaturale și de aici până la un fel de *șamanism* modern (deci „posedare”) nu e decât un pas, pe care creatoarea nu pare să ezite a-l face. Jocul practicat de ea corespunde întru totul categoriei definite de Roger Caillois drept *ilinx*

(vertigo), în versiunea *paidia*. Dar, dincolo de astfel de jocuri cam riscante cu necuratul, repet, în cazul ei, jocul nu pare să ascundă vreun mesaj politico-religios.

Odată misterul dezlegat și înțelegând că totul nu e decât joc, m-am întrebat din nou, dacă nu greșisem, pripindu-mă, în a descifra sensuri luciferice într-o formă de artă ce pretindea nu mai mult decât o libertate deplină de expresie, cel mult un pic „faustică”. Oare Biblia și Crucea au fost profanate în realitate sau doar în joc?! Dar, este vreo deosebire? Mă supăra oare prea marea libertate de expresie pe care și-o asumă artistul?! Și nu este libertatea scopul principal al oricărei arte, a avangardei de care eu însumi sunt interesat? Dar, răspunsul la această întrebare este dezamăgitor: *libertatea cuiva încetează când se încalcă libertatea altuia*. Nu sunt liber să sfidez libertatea de conștiință a aproapelui și să-i profanez idealurile. Libertatea de expresie încetează când este atinsă o valoare sacră, milenară, a omului precum *credința în Dumnezeu*, valoare intangibilă, chiar dacă adesea

compromisă de regimuri și oameni nedemni. Faptul că nu există libertate deplină, reiese și din faptul că însuși Dumnezeu nu este *absolut* liber, o spun Părinții Bisericii: libertatea Sa încetează în fața libertății omului care spune „Nu!” lui Dumnezeu.

De aici, gustul amar. Nu, Irinel! Nu „totul este posibil”! Cel puțin în lumea de aici. Iar în cealaltă, cred că cu atât mai puțin.

„Puterea interioară” a *eului meu* nu poate călca în picioare „puterea interioară” a unui *alt eu*.

Închei fără „cadentă picardiană”, remarcând o coincidență ciudată: în seara aceleași zile (când Creștinii sărbătoreau Duminica Tuturor Sfinților) la nici un kilometru de Magicland, la studio Martin, exact la aceeași oră, concerta o formație intitulată *Deicide*, executând piese gen: „Kill the Christian”, „Blame it on God”?! Iată aici „libertate”, iată oameni care știu ce vor, iată artă în versiunea *hardcore*! În fața acestor fapte, nu poți decât să te înfiori și să zici: „Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac!”



Portret Livia Teodorescu

Valentin PETCULESCU

Puțin riscant, la prima vedere, să dedici un recital, aproape exclusiv, tonurilor minore ale toamnei. Și asta în miezul primăverii. Există însă în cele 7 lieduri ale Liviei Teodorescu o anumită robustețe, în special a armoniei, dar și o diversitate remarcabilă a scărilor muzicale, a dinamicii, a stărilor emoționale mergând de la inefabilul și purul lirism eminescian (din *Melancolie* și *Odă în metru antic*) la accentele expresioniste (din *Toamna*, pe versurile lui Rilke), ce au făcut din recitalul Biancăi Manoleanu, secondată discret dar eficient de pianistul Remus Manoleanu, un regal de muzică și poezie de cea mai bună calitate.

Impresionează la soprana serii, mereu aproape de contemporanii săi, nu doar o „perfectă dicție” a ideilor muzicale, ci și o sensibilitate aparte, inteligentă, nobilă, de la o piesă la alta, în ce privește nuanțele extrem de fine ale textelor, pe care doar un iubitor de poezie le poate sesiza.

Chanson d'automne (Verlaine) și *S'amor non e...* (Petrarca), momente de vârf ale recitalului, aduc noi fațete ale orizontului stilistic; în primul găsim picături de fină ironie, foarte franțuzească, în cel de al doilea lirismul e subliniat în expresie monumentală, solemnă, într-o excelentă oglindire a textului în muzică.

A doua parte a concertului-portret, aduce încă un plus de contrast prin *Sonatina buffa* - omagii lui Charlie Chaplin (la pian Livia Teodorescu și Remus Manoleanu), o piesă dedicată copiilor, dar care și-a păstrat vii umorul și expresivitatea; la fel ca *Alice în țara minunilor*, „întâmplările” sale muzicale îi pot amuza pe cei mici și seduce pe cei mari.

Gândite în interstițiile muzicii, ca niște antracte, prezentările compozitorilor Doina Rotaru, Octavian Nemescu și Nicolae Coman, au întregit, în cuvinte calde, simple, uneori cu umor, portretul unei creatoare complexe, la fel de convingătoare în toate ipostazele, dublate de o exemplară modestie.

La fel de împlinit și de exemplar, cuplul îndelung șlefuit în recitaluri de muzică clasică sau modernă – Bianca și Remus Manoleanu. Pătrunță și finețe, profesionalism și imaginație vie, dăruire.

Parafrazându-l pe Argezei, cel din *Niciodată toamna*, „Niciodată muzica nu fu mai frumoasă ...”